

جمهوری اسلامی ایران
رئیس جمهور
تصویب نامه هیأت وزیران

بسمه تعالی
"با صلوات بر محمد و آل محمد"

وزارت نفت - وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی - وزارت کشور
معاونت اجرایی رییس جمهور - سازمان برنامه و بودجه کشور
سازمان ملی استاندارد ایران

هیئت وزیران در جلسه ۱۳۹۶/۵/۱ به پیشنهاد وزارت نفت و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، آیین نامه نحوه تأمین ایمنی جایگاه‌های عرضه فرآورده‌های نفتی و گاز طبیعی فشرده به خودروها را به شرح زیر تصویب کرد:

**آیین نامه نحوه تأمین ایمنی جایگاه‌های عرضه
فرآورده‌های نفتی و گاز طبیعی فشرده به خودروها**

- ماده ۱- در این آیین نامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:
- الف - شرکت پخش: شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران.
  - ب - شرکت گاز: شرکت ملی گاز ایران.
  - پ - سازمان استاندارد: سازمان ملی استاندارد ایران.
  - ت - وزارت کار: وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی.
  - ث - جایگاه: محل مجاز عرضه (خرده فروشی) بنزین، نفت گاز، گاز مایع و گاز طبیعی فشرده (CNG) به خودروها.
  - ج - جایگاه دار: شخص حقیقی یا حقوقی که پروانه / مجوز بهره‌برداری جایگاه توسط شرکت پخش به نام وی صادر شده و براساس ماده (۳) قانون کار به عنوان کارفرما شناخته می‌شود.
  - چ - شرکت نشان دار (برند): شرکت‌های زنجیره‌ای توزیع فرآورده‌های نفتی، گاز مایع و گاز طبیعی فشرده (CNG) که توسط شرکت پخش تأیید صلاحیت می‌شوند.
  - ح - تأسیسات جایگاه: دستگاه‌ها و تجهیزات مختلفی که در جایگاه به کار گرفته می‌شود مانند دستگاه‌های تحویل و اندازه‌گیری سوخت به خودروهای مراجعه‌کننده به جایگاه، مخازن ذخیره‌سازی رو زمینی و زیر زمینی سوخت، ساختمان‌های اداری و خدماتی جایگاه.
  - خ - افراد مرتبط: کارکنان شاغل در جایگاه، سرنشینان خودروهای مراجعه‌کننده به جایگاه برای سوخت‌گیری و سرنشینان خودروهای حامل مواد سوختی برای جایگاه (در مورد جایگاه‌های عرضه بنزین و نفت گاز و گاز مایع) و نیز افراد محیط اطراف جایگاه که احتمالاً تحت تأثیر حوادث احتمالی جایگاه قرار بگیرند.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیأت وزیران

د - خودروهای مرتبط: خودروهای مراجعه کننده به جایگاه برای سوخت گیری و خودروهای حامل مواد سوختی برای جایگاه (در مورد جایگاه های عرضه بنزین و نفت گاز و گاز مایع) و خودروهای خدماتی.

ذ - استاندارد تعیین محل احداث جایگاه: ضوابطی فنی ای که توسط سازمان استاندارد با همکاری شرکت پخش در زمینه نحوه تعیین و تأیید محل احداث جایگاه در محیط های شهری و در حریم جاده های بین شهری تهیه و ابلاغ می شود.

ر - استاندارد طراحی ایمن جایگاه ها: ضوابط فنی ای که توسط سازمان استاندارد با همکاری شرکت پخش در زمینه هایی از جمله نحوه چینش (معماری فنی) تأسیسات هر جایگاه و ایمنی فنی جایگاه (مخازن، اتصال زمین و ...) تهیه، ابلاغ و حسب مقتضیات ایمنی و فنی به روزرسانی می شود.

ز - استاندارد تأسیسات جایگاه: ضوابط فنی ای که توسط سازمان استاندارد با همکاری شرکت پخش تهیه و ابلاغ می شود.

ژ - مقررات بهره برداری ایمن از جایگاه ها: مقرراتی که با هدف تأمین ایمنی جایگاه ها در دوره بهره برداری از آنها توسط وزارت کار با همکاری شرکت پخش تهیه و به تصویب شورای عالی حفاظت فنی رسیده و به جایگاه داران ابلاغ می شود و ناظر بر نحوه ایمن به کارگیری تأسیسات با هدف ایمنی افراد مرتبط، تأسیسات جایگاه و خودروهای مرتبط و سنجش آمادگی حرفه ای کارکنان جایگاه برای بهره برداران ایمن از جایگاه می باشد.

س - ایمنی جایگاه: ایمنی تأسیسات جایگاه، افراد و خودروهای مرتبط که با رعایت ضوابط طراحی ایمن جایگاه ها، رعایت استاندارد تأسیسات جایگاه و مقررات بهره برداری ایمن از جایگاه حاصل می شود.

تبصره - مسئولیت ایمنی تجهیزات خودروهای مرتبط، با مالکان خودروها می باشد.

ش - بازرسی ایمنی: فرآیندی که طی آن در مرحله احداث جایگاه، انطباق طراحی جایگاه با ضوابط / استاندارد طراحی ایمن جایگاه ها، اجرای درست این ضوابط در عمل، وضعیت استاندارد تأسیسات جایگاه و سنجش آمادگی حرفه ای کارکنان جایگاه برای بهره برداری ایمن از جایگاه، مطابق شرح خدماتی که توسط شرکت پخش تهیه و به تأیید سازمان استاندارد و وزارت کار می رسد (هر کدام در بخش های مرتبط به خود)، مورد بررسی و ارزیابی فنی و ایمنی قرار می گیرد. در دوره بهره برداری نیز وضعیت تأسیسات جایگاه از نظر تداوم انطباق آنها با استانداردهای مصوب برای تأسیسات و به ویژه نحوه اجرای مقررات بهره برداری ایمن از جایگاه ها، مورد ممیزی قرار گرفته و میزان عدم انطباق آنها با این استانداردها و مقررات به روشنی مشخص و گزارش می شود. هر بازرسی ایمنی می تواند تمام یا بخشی از این فرآیند را در بر گیرد.

ص - بازرسی تجهیزات: فرآیندی که طی آن در مرحله احداث جایگاه، وضعیت تأسیسات جایگاه از نظر انطباق آنها با استانداردهای مصوب برای تأسیسات، مورد بررسی و ارزیابی فنی قرار می گیرد و در دوره بهره برداری از جایگاه وضعیت تأسیسات جایگاه از نظر تداوم انطباق آنها با استانداردهای مصوب برای تأسیسات مورد بررسی قرار گرفته و میزان عدم انطباق آنها با استانداردها و مقررات به روشنی مشخص و گزارش می شود.

ض - بازرسی تجهیزات: شخص حقوقی که صلاحیت فنی آن برای بازرسی تأسیسات جایگاه‌ها، توسط سازمان استاندارد تأیید شده است. اسامی این ممیزان (بازرسان) از طریق تارنمای سازمان استاندارد به اطلاع جایگاه‌داران می‌رسد.

ط - ممیز (بازرس) ایمنی: شخص حقیقی یا حقوقی که صلاحیت فنی آن برای بازرسی ایمنی توسط وزارت کار تأیید شده است. اسامی این ممیزان (بازرسان) از طریق تارنمای وزارت کار به اطلاع جایگاه‌داران رسیده و براساس مصوبات شورای عالی حفاظت فنی فعالیت می‌کند.

ظ - گواهی ایمنی: گواهی‌نامه‌ای که پس از بازرسی ایمنی جایگاه و دریافت گزارش بازرسی تجهیزات، در صورت تأیید اقدامات و عملکرد جایگاه، توسط ممیز ایمنی، بعد از احداث جایگاه برای آن صادر می‌شود و در مقاطع زمانی مشخص نیز پس از انجام بازرسی جدید و در صورت دارا بودن شرایط، تمدید می‌شود.

ع - ناظر (مسئول) ایمنی: شخص حقیقی یا حقوقی صاحب صلاحیت حرفه‌ای که توسط جایگاه‌دار به خدمت گرفته می‌شود. وظیفه ناظر ایمنی جایگاه، آموزش ایمنی کارکنان جایگاه و نیز پایش و گزارش نحوه رعایت مقررات بهره‌برداری ایمن از جایگاه و به طور کلی شرایط مربوط به بهداشت، ایمنی و محیط زیست (HSE) آن در ارتباط با کارکنان و افراد و خودروهای مرتبط می‌باشد. صدور گواهی صلاحیت حرفه‌ای برای ناظران ایمنی حقیقی و حقوقی بر اساس مقررات نحوه استقرار مسئول ایمنی در کارگاه با وزارت کار خواهد بود.

تبصره - در صورت اجرای اجباری استاندارد جایگاه، سازمان استاندارد می‌تواند ناظر ایمنی را همزمان به عنوان مسئول کنترل کیفیت تأیید نماید.

ماده ۲- سازمان استاندارد، مسئولیت تهیه و ابلاغ استانداردهای مصوب تأسیسات انواع جایگاه‌ها را بر عهده دارد و هر جایگاه‌دار مکلف است فقط از تأسیسات مورد تأیید سازمان استاندارد در جایگاه خود استفاده کند.

ماده ۳- پس از اعلام موافقت کتبی شرکت پخش با احداث جایگاه جدید، تأیید محل احداث آن در محیط‌های شهری و در حریم جاده‌های بین شهری، با رعایت استاندارد تعیین محل احداث جایگاه و نیز مقررات کاربری اراضی به ترتیب بر عهده شهرداری‌ها و سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای خواهد بود. در خارج دو محوطه فوق، فرمانداری‌ها وظیفه تأیید محل احداث جایگاه را بر عهده خواهند داشت.

ماده ۴- مسئولیت ایمنی هر جایگاه، با جایگاه‌دار است. این مسئولیت شامل اجرای استاندارد طراحی ایمن جایگاه‌ها، به کارگیری تأسیسات استاندارد در جایگاه، رعایت ماده (۸۷) قانون کار و مقررات بهره‌برداری ایمن از جایگاه با داشتن گواهی ایمنی معتبر می‌باشد.

ماده ۵- مجوز احداث و سپس مجوز بهره‌برداری از جایگاه توسط شرکت پخش صادر می‌شود. صدور مجوز بهره‌برداری از هر جایگاه و تمدید آن، منوط و مشروط به ارائه گواهی ایمنی جایگاه، توسط جایگاه‌دار می‌باشد.

جمهوری اسلامی ایران
رئیس جمهور
تصویب نامه هیأت وزیران

ماده ۶- علاوه بر انجام بازرسی ایمنی جایگاه‌ها پیش از شروع بهره‌برداری از آنها، در دوران بهره‌برداری از جایگاه‌ها نیز در مقاطع زمانی مورد توافق وزارت کار، سازمان استاندارد و شرکت پخش، باید وضعیت ایمنی جایگاه‌ها، بازرسی ایمنی شده و گواهی ایمنی جایگاه‌ها تمدید شود.

ماده ۷- انتخاب ممیز (بازرس) ایمنی و نحوه پرداخت و میزان دستمزد متعلق برای انجام خدمات بازرسی ایمنی هر جایگاه، مطابق فرآیند تعریف شده بین شرکت پخش و وزارت کار است. کل هزینه پرداختی به ممیز (بازرس) ایمنی، طبق تعرفه مصوب، توسط جایگاه‌دار پرداخت خواهد شد. ممیز (بازرس) ایمنی باید نسخه اول گزارش خود را برای اقدام به جایگاه‌دار داده و رونوشت گزارش‌های خود را به شرکت پخش، وزارت کار و سازمان استاندارد تحویل دهد. فرایند انتخاب ممیز (بازرس) ایمنی نافی مسئولیت‌های جایگاه‌دار در ایمنی جایگاه نمی‌باشد.

تبصره - در صورتی که جایگاه تحت پوشش یک شرکت نشان دار (برند) باشد یک نسخه از گزارش ایمنی نیز توسط ممیز (بازرس) ایمنی منتخب باید برای این شرکت ارسال شود.

ماده ۸- انتخاب بازرس تجهیزات و نحوه پرداخت و میزان دستمزد متعلق برای انجام خدمات بازرسی تجهیزات هر جایگاه طبق فرایند تعریف شده بین شرکت پخش و سازمان استاندارد است. کل هزینه پرداختی به بازرس، طبق تعرفه مصوب، توسط جایگاه‌دار پرداخت خواهد شد. بازرس تجهیزات باید نسخه اول گزارش خود را به ممیز (بازرس) ایمنی داده و رونوشت گزارش‌های خود را به جایگاه‌دار، شرکت پخش و سازمان استاندارد تحویل دهد.

ماده ۹- جایگاه‌داران مکلفند با ممیزان (بازرسان) ایمنی و تجهیزات منتخب، در اجرای وظایفشان کاملاً همکاری نمایند. اجرای بازرسی باید به نحوی صورت گیرد که هیچ اختلالی در جریان کار جایگاه ایجاد نکند.

ماده ۱۰- جایگاه‌داران باید نظرات ممیزان (بازرس) ایمنی و بازرسان تجهیزات جایگاه‌ها را که کتباً به ایشان ابلاغ می‌شود، اجرا نمایند. در غیر این صورت، علاوه بر توجه مسئولیت‌های حقوقی و کیفری به ایشان، مشمول اقدامات پیشگیرانه شرکت پخش/ شرکت گاز موضوع ماده (۱۲) این تصویب‌نامه نیز خواهند شد.

ماده ۱۱ - در صورتی که ممیز (بازرس) ایمنی، بازرسی فنی پاره‌ای از تجهیزات جایگاه را ضروری تشخیص دهد، باید مراتب را به جایگاه‌دار و شرکت پخش گزارش نماید. در این گونه موارد باید بازرسی فنی تجهیزات مورد نظر توسط بازرس تجهیزات، به هزینه جایگاه‌دار انجام شود و در صورت اثبات نقص ایمنی، جایگاه‌دار مکلف به رفع نقص می‌باشد.

ماده ۱۲- در صورتی که ادارات کل استانی وزارت کار و سازمان استاندارد پس از دریافت گزارش‌های ممیزان (بازرسان) ایمنی / بازرسان تجهیزات در خصوص وضعیت ایمنی یک جایگاه، بهره‌برداری از یک جایگاه را پر خطر، با خطر متوسط و یا کم خطر تشخیص دادند و نظر خود را کتباً در این خصوص به شرکت پخش/ شرکت گاز ابلاغ نمودند، شرکت پخش/ شرکت گاز مکلف به اجرای این ابلاغیه‌ها خواهد بود.

تبصره ۱- تخلفات ایمنی پر خطر، تخلفاتی است که احتمال وقوع حوادث خطر ساز ناشی از آنها بسیار محتمل است و لذا شرکت پخش/ گاز با اطلاع از آنها باید فوراً نسبت به تعطیل جایگاه و قطع

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیات وزیران

تحويل سوخت به آن جایگاه تا زمان رفع کامل مشکل اقدام نماید. تا رفع این تخلفات گواهی ایمنی جایگاه تعلیق می‌شود.

تبصره ۲- تخلفات ایمنی خطر متوسط، تخلفاتی است که اگر چه به علت وجود آنها ضرورت فوری برای تعطیل جایگاه و قطع تحويل سوخت به آن نیست، ولی در صورتی که در مهلت زمانی کوتاه تعیین شده ممیز (بازرس) ایمنی یا بازرس تجهیزات نسبت به رفع آنها اقدام نشود، می‌تواند به وقوع تخلفات عمده و خطرساز منجر شود.

تبصره ۳- تخلفات ایمنی کم خطر، تخلفاتی است که باید اصلاح شود و موجب کاهش ایمنی در بهره‌برداری می‌شود ولی در حدی است که قابل رفع بوده و در کوتاه مدت جنبه خطرساز و یا حادثه‌ساز ندارد.

ماده ۱۳- ممیزان (بازرسان) ایمنی در قبال گواهی‌های ایمنی که صادر می‌کنند، مسئولیت داشته و در صورت اثبات ارایه گزارش خلاف و یا ناقص توسط ایشان، علاوه بر مسئولیت حرفه‌ای و سلب صلاحیت موقت یا دائمی از ایشان در این زمینه، مسئولیت‌های حقوقی و کیفری آن نیز، مطابق مقررات مربوط، متوجه ایشان خواهد بود.

ماده ۱۴ - جایگاه‌دار مکلف است شخصی را به عنوان ناظر (مسئول) ایمنی به کار گیرد. در صورتی که ناظر ایمنی تخلف، کوتاهی و نقصی در ایمنی بهره‌برداری از جایگاه را احراز نماید، باید فوراً به جایگاه دار اعلام نموده و رفع نقص و اشکال را پیگیری کند. ناظر ایمنی مکلف است همه اقدامات و هشدارهای ایمنی خود را در چارچوبی که وزارت کار ابلاغ می‌کند، ثبت و ضبط نماید، به نحوی که وزارت کار، سازمان استاندارد و شرکت پخش بتوانند در هر لحظه به گزارش‌های ناظر ایمنی دسترسی داشته باشند.

تبصره ۱- جایگاه‌دار مکلف است به هشدارهای ناظر ایمنی توجه نماید و در صورت وجود اشکالات پر خطر و یا با خطر متوسط در ایمنی جایگاه، بلافاصله اقدامات اصلاحی و پیشگیرانه را انجام دهد و همزمان مراتب را به وزارت کار، سازمان استاندارد و شرکت پخش گزارش نماید.

تبصره ۲- در جایگاه‌هایی که تحت پوشش شرکت‌های نشان‌دار (برند) فعالیت می‌کنند، مسئولیت نظارت ایمنی جایگاه‌ها بر عهده شرکت نشان‌دار خواهد بود.

ماده ۱۵ - جایگاه‌داران مکلفند نسبت به بیمه تأسیسات در مقابل حوادث احتمالی آتش‌سوزی و انفجار اقدام نمایند.

ماده ۱۶- شرکت‌های نشان‌دار (برند) می‌توانند به نمایندگی از جایگاه‌های تحت پوشش خود، تمام امور مربوط به دوران احداث و نیز بهره‌برداری از جایگاه‌ها را در موارد موضوع این تصویب‌نامه پیگیری نمایند.

ماده ۱۷- در جایگاه‌های تحت پوشش شرکت‌های نشان‌دار (برندها)، شرکت نشان‌دار با رعایت مقررات این تصویب‌نامه نسبت به انتخاب ناظر/ ناظران ایمنی جایگاه‌ها به طور متمرکز به تعداد مناسب با تأیید وزارت کار، اقدام خواهد کرد.

ماده ۱۸- مسئولیت معاینه فنی و اطمینان از سلامت مخازن گاز طبیعی فشرده (CNG) و گاز مایع در خودروها مطابق دستورالعملی است که به تأیید وزارت کشور می‌رسد.

۵۳۴۰۷/۵۷۱۳۵ ت هـ

شماره .....

تاریخ ۱۳۹۶/۰۵/۱۱

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیأت وزیران

ماده ۱۹- وزارت نفت مکلف است گزارش پیشرفت اجرای این آیین نامه را در مقاطع زمانی شش ماهه به هیئت وزیران ارائه نماید.

اسحاق جهانگیری
معاون اول رئیس جمهور
م